

ЗАКОН УКРАЇНИ Про авторське право і суміжні права

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з виникненням (набуттям), охороною, здійсненням та захистом особистих немайнових та майнових авторських та/або суміжних прав.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;

аудіовізуальний твір – твір, що має власну концепцію, складається з серії послідовних рухомих зображень, об'єднаних творчим задумом (із звуковим супроводом чи без нього), і може бути переглянутий виключно на екрані (кіноекрані, екрані телевізора, комп'ютера, іншого обладнання);

аудіодискрипція (тифлокоментування) – створення окремої звукової доріжки із закадровим описом персонажа, предмета, простору або дії у відеопродукції для осіб, що мають обмеження з причин інвалідності у сприйнятті друкованої інформації;

база даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, зокрема – електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів;

веб-сайт – сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, інших об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту і (або) облікового запису власника цього веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, відомостей про каталоги або виклики і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом;

веб-сторінка – складова частина веб-сайту, що може містити дані, електронну (цифрову) інформацію, інші об'єкти авторського права і (або) суміжних прав;

виконавець – фізична особа (актор, співак, музикант, танцюрист, диригент музичних і музично-драматичних творів або інша особа), яка виконує роль,

співає, читає, декламує, грає на музичному інструменті, танцює, інтерпретує чи будь-яким іншим способом виконує твори літератури і мистецтва, включаючи твори фольклору;

виконання – індивідуальна чи колективна творча праця, що полягає у поданні творів літератури і мистецтва шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом, у тому числі з втіленням художніх образів;

виробник відеограми – особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший відеозапис виконання або будь-яких рухомих зображень (як із звуковим супроводом, так і без нього);

виробник фонограми – особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший звукозапис виконання або будь-яких звуків чи відтворень звуків;

відеограма – перший відеозапис виконання або будь-яких рухомих зображень (із звуковим супроводом чи без нього), крім записів, здійснених засобами автоматичної фіксації, а також записів, що включені до аудіовізуального твору;

відтворення – пряме чи опосередковане, тимчасове чи постійне виготовлення одного або більше примірників (копій) об'єктів авторського права і (або) суміжних прав будь-яким засобами та у будь-якій формі, повністю чи частково;

власник веб-сайту – особа, яка є володільцем облікового запису та встановлює порядок і умови використання веб-сайту. За відсутності доказів іншого власником веб-сайту вважається реєстрант відповідного доменного імені, за яким здійснюється доступ до веб-сайту, і (або) отримувач послуг хостингу;

власник веб-сторінки – особа, яка є володільцем облікового запису, що використовується для розміщення веб-сторінки на веб-сайті, та яка управляє і (або) розміщує електронну (цифрову) інформацію в межах такої веб-сторінки. Власник веб-сайту не є власником веб-сторінки, якщо останній володіє обліковим записом, що дозволяє йому самостійно, незалежно від власника веб-сайту, розміщувати інформацію на веб-сторінці та управляти нею;

гіперпосилання – формалізоване відповідно до стандартів мережі Інтернет зазначення адреси веб-сайту або його частини (веб-сторінки, даних). У разі якщо гіперпосилання вказує на частину веб-сайту (веб-сторінки), то, крім домену і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом, воно може містити додаткові відомості про каталоги або виклики і умови доступу до веб-сторінки, що може бути відтворена або збережена на пристроях, які можуть зчитувати та відтворювати електронну (цифрову) інформацію з використанням мережі Інтернет;

державна система правової охорони інтелектуальної власності – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, Національний орган інтелектуальної власності та інші державні підприємства, установи, організацій, що виконують функції, пов'язані зі сферою охорони авторського права і суміжних прав;

електронна (цифрова) інформація – аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, що знаходяться в електронній (цифровій) формі, придатній для зчитування і відтворення комп'ютером, які можуть існувати і (або) зберігатися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), відомостей у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет, а також програми організацій мовлення, що публічно сповіщуються способом електронного (цифрового) доступу (з використанням мережі Інтернет);

запис (звукозапис, відеозапис) – фіксування за допомогою спеціальних технічних засобів на відповідному матеріальному носії або в електронній (цифровій) формі звуків, відтворень звуків, рухомих зображень, яке дозволяє здійснювати їх сприйняття, відтворення або публічне сповіщення за допомогою відповідного пристрою;

ім'я автора – сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятий автором знак (сукупність знаків) тощо;

ім'я виконавця – сукупність слів чи знаків, що ідентифікують виконавця: прізвище та ім'я виконавця; прізвище, ім'я та по батькові виконавця; ініціали виконавця; псевдонім виконавця; прийнятий виконавцем знак (сукупність знаків), найменування колективу виконавців тощо;

кабельна ретрансляція – прийом і одночасне передавання телерадіоорганізаціями, провайдерами програмної послуги та іншими особами незалежно від використаних технічних засобів повних і незмінних програм організацій мовлення або їх істотних частин, а також творів, виконань, фонограм, відеограм, зокрема таких, що містяться в таких передачах організацій мовлення, за умови, що початкова трансляція такої передачі здійснена організацією мовлення, яка не підпадає під юрисдикцію України відповідно до закону або міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

камкординг – відеозапис аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах, інших кіновидовищних закладах особами, які перебувають у тому самому приміщенні, де відбувається така публічна демонстрація, для будь-яких цілей без дозволу правовласника;

кардшейрінг – усунення, деактивація чи інші способи обходу технологічних засобів захисту програм організації мовлення, в результаті чого відповідні програми організації мовлення можуть бути сприйняті або в інший спосіб доступні без застосування технологічних засобів захисту;

карикатура – твір образотворчого мистецтва комічного, сатиричного характеру, спрямований на висміювання певних осіб або подій, який може бути творчою переробкою іншого правомірно оприлюдненого твору чи персонажу твору, без завдання шкоди охороні твору;

комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну

програму, виражені у машинному коді або у тексті на будь-якій мові програмування);

контрафактний примірник твору, фонограми, відеограми – примірник твору, фонограми чи відеограми, відтворений, опублікований і (або) розповсюджуваний з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без дозволу правовласника, зокрема з країн, в яких ці твори, фонограми і відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися;

науковий твір – літературний письмовий твір, який містить інформацію про результати наукової, науково-технічної, науково-педагогічної, науково-організаційної діяльності, теоретичних чи експериментальних досліджень тощо, а також відповідає вимогам національних стандартів, інших нормативних документів з питань видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання наукових творів;

Національний орган інтелектуальної власності (НОІВ) – державна організація, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності, здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності, визначені цим Законом, іншими законами у сфері інтелектуальної власності, актами Кабінету Міністрів України, актами Установи та власним статутом, і має право представляти Україну в міжнародних та регіональних організаціях;

обліковий запис – сукупність даних, що зберігаються на комп'ютерному обладнанні (комп'ютерах, серверах) і формалізовані згідно зі стандартами мережі Інтернет, у тому числі дані про доступ до частини каталогів і програмного забезпечення комп'ютерного обладнання, за допомогою яких можна ідентифікувати користувача (наприклад, власника веб-сайту) на такому обладнанні та визначає права доступу, зокрема права додавати, видаляти, змінювати електронну (цифрову) інформацію і дані веб-сайту, надавати доступ до веб-сайту або його частин, окремих даних іншим особам, припиняти функціонування такого веб-сайту або його частини в межах облікового запису;

оприлюднення (розкриття публіці) – дія, що вперше робить твір, фонограму, відеограму, програму організації мовлення доступними для публіки;

опублікування – випуск в обіг примірників твору, (фонограми, відеограми, програми організації мовлення) у матеріальній формі - у кількості, здатній задовольнити, з урахуванням характеру твору (фонограми, відеограми, програми організації мовлення) розумні потреби публіки;

організація мовлення – телерадіоорганізація, зареєстрована у встановленому законом порядку, що здійснює публічне сповіщення радіо- чи телевізійних програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) на підставі ліцензії на мовлення, виданої Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення;

особа – фізична або юридична особа;

пародія – твір, який є творчою переробкою іншого правомірно оприлюдненого твору, без завдання шкоди його охороні, що за своїм змістом має

комічний, сатиричний характер або спрямовується на висміювання певних подій або осіб;

персонаж твору – особа, істота або постать, представлена в літературному, драматичному творі (а також музично-драматичному чи іншому творі, призначеному для сценічного показу), аудіовізуальному творі, творі образотворчого мистецтва, фотографічному творі, що є результатом уяви автора твору (фантазією автора чи його уявленнями про реальну особу);

перший запис (перший звукозапис, перший відеозапис) – фінальний запис, призначений для використання широким колом публіки;

позичка – надання права користування примірником твору, фонограми, відеограми на певний строк без мети одержання прямої чи опосередкованої комерційної вигоди;

попурі – музичний або інший твір, який є творчим підбором і розташуванням уривків інших правомірно оприлюднених творів або який імітує творчий стиль інших авторів чи виконавців або інших історичних епох;

постачальник послуг хостингу – особа, яка надає власникам веб-сайтів послуги і (або) ресурси для розміщення веб-сайтів або їх частин у мережі Інтернет та із забезпечення доступу до них через мережу Інтернет. Власник веб-сайту, який розміщує свій веб-сайт або його частину в мережі Інтернет на власних ресурсах і (або) самостійно забезпечує доступ до нього з використанням мережі Інтернет, одночасно є постачальником послуг хостингу;

похідний твір – твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, пародія, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову (до похідних творів не належать аудіовізуальні твори, одержані шляхом дублювання, озвучення, субтитрування українською чи іншими мовами інших аудіовізуальних творів);

правовласник – особа, яка на законних підставах набула виключні майнові права на об'єкт авторського права і (або) суміжних прав;

примірник твору (фонограми, відеограми, програми організації мовлення) – копія твору (фонограми, відеограми, програми організації мовлення), виконана у будь-якій матеріальній або електронній (цифровій) формі;

продюсер аудіовізуального твору – особа, яка організовує або організовує і фінансує створення аудіовізуального твору;

прокат – надання права користування примірником твору, фонограми, відеограми, програми організації мовлення на певний строк з метою одержання прямої чи опосередкованої комерційної вигоди;

псевдонім – вигадане ім'я, вибране автором чи виконавцем для позначення свого авторства чи виконання;

публічне виконання – подання творів, виконань, фонограм, програм організації мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких

знайомих цієї сім'ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час;

публічна демонстрація аудіовізуального твору, відеограми – публічне одноразове чи багаторазове представлення публіці у приміщенні, в якому можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, аудіовізуального твору чи зафіксованого у відеограмі виконання або будь-яких рухомих зображень;

публічний показ – будь-яка демонстрація оригіналу або примірника твору, виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення безпосередньо або на екрані за допомогою плівки, слайда, телевізійного кадру тощо (за винятком публічного сповіщення) або за допомогою інших пристроїв чи процесів у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї чи близьких знайомих цієї сім'ї особи, яка здійснює показ, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час (публічний показ аудіовізуального твору чи відеограми означає також демонстрацію окремих кадрів аудіовізуального твору чи відеограми без дотримання їх послідовності);

публічне сповіщення (доведення до загального відома) – передавання в ефір за допомогою радіохвиль (а також лазерних променів, гамма-променів тощо), у тому числі з використанням супутників, чи передавання на віддалі за допомогою проводів або будь-якого виду наземного чи підземного (підводного) кабелю (провідникового, оптоволоконного та інших видів), а так само передавання способом електронного (цифрового) доступу творів, виконань, будь-яких звуків і (або) зображень, їх записів у фонограмах і відеограмах, програм організації мовлення тощо, коли зазначене передавання може бути сприйняте необмеженою кількістю осіб у різних місцях, віддаленість яких від місця передавання є такою, що без зазначеного передавання зображення чи звуку не можуть бути сприйняті;

репрографічне відтворення (репродукування) – факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (у тому числі збільшеному чи зменшеному) примірника письмового чи іншого графічного твору шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній (цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер;

розповсюдження – будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права і (або) суміжних прав безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці в результаті продажу, опублікування чи іншого випуску в обіг примірників відповідного об'єкту;

сирітський твір (фонограма, відеограма) – літературний, у тому числі науковий, образотворчий, фотографічний, аудіовізуальний чи інший твір, фонограма, відеограма, що складають частину культурної спадщини та знаходяться у сховищах некомерційних бібліотек, закладів освіти, музеїв, архівів, кіно- фото- аудіофондів, організацій мовлення, і щодо яких було проведено заходи із ідентифікації та розшуку авторів, виконавців, інших суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, які не призвели до

ідентифікації відповідних суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав або віднайдення ідентифікованих суб'єктів;

службовий твір – твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем;

спеціальний цифровий формат для осіб, що мають обмеження з причин інвалідності у сприйнятті друкованої інформації – цифровий формат для запису аудіюваної книги, яка має зручну навігацію і сприяє швидкому пошуку необхідного матеріалу (сторінка, розділ, параграф, таблиця тощо);

суспільне надбання – твори і об'єкти суміжних прав, строк дії авторського права і (або) суміжних прав на які закінчився;

сценічний образ – сукупність суттєвих характеристик персонажа твору, таких як основні риси зовнішності, стиль одягу, манера поведінки, акцент і характерні вирази, фізичні вади тощо;

твір архітектури – твір у галузі мистецтва спорудження будівель і ландшафтних утворень (креслення, ескізи, моделі, збудовані будівлі та споруди, парки, плани населених пунктів тощо);

твір образотворчого мистецтва – скульптура, картина, малюнок, гравюра, літографія, твір художнього (у тому числі сценічного) дизайну, дизайн шрифту тощо;

твір ужиткового мистецтва – твір мистецтва, в тому числі твір художнього промислу, створений ручним або промисловим способом для користування у побуті або перенесений на предмети такого користування;

технологічні засоби захисту – будь-яка технологія, програмне забезпечення, обладнання або компонент, які призначені для обмеження чи унеможливлення доступу до об'єктів авторського права і (або) суміжних прав без дозволу правовласника;

Установа – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності;

фонограма – перший звукозапис виконання або будь-яких звуків чи відтворень звуків, крім записів, що включені до аудіовізуального твору;

цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Стаття 2. Законодавство України про авторське право і суміжні права

1. Законодавство України про авторське право і суміжні права базується на Конституції України і складається з відповідних норм Цивільного кодексу України, цього Закону, законів України «Про кінематографію», «Про телебачення і радіомовлення», «Про видавничу справу», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, фільмів, комп'ютерних програм, баз даних», «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для

лазерних систем зчитування», «Про архітектурну діяльність», «Про культуру», «Про театри і театральну справу», «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав», інших законів, пов'язаних зі сферою охорони авторського права і суміжних прав.

Стаття 3. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на:

а) твори, зазначені у статті 8 цього Закону, і об'єкти суміжних прав, зазначені у статті 34 цього Закону, незалежно від місця їх першого оприлюднення (або не оприлюднені, але знаходяться в об'єктивній формі на території України), авторами яких або особами, яким належить авторське право і (або) суміжні права на них, є фізичні особи, які є громадянами України або не є її громадянами, але мають постійне місце проживання на території України, або юридичні особи, які мають місцезнаходження на території України;

б) твори, зазначені у статті 8 цього Закону, і об'єкти суміжних прав, зазначені у статті 34 цього Закону, вперше оприлюднені на території України або вперше оприлюднені за межами України, але після цього протягом 30 днів оприлюднені на території України;

в) програми організацій мовлення, що мають місцезнаходження на території України і здійснюють передачі за допомогою передавачів, розташованих на території України;

г) твори архітектури і скульптури, які об'єктивно знаходяться на території України;

д) твори та об'єкти суміжних прав, які охороняються відповідно до міжнародних договорів України.

2. Положення цього Закону спрямовані на захист особистих немайнових прав і майнових прав:

а) суб'єктів авторського права, зазначених у статті 7 цього Закону, і суб'єктів суміжних прав, зазначених у частині першій статті 35 цього Закону, які є громадянами України або не є громадянами України, але мають постійне місце проживання на території України (для юридичних осіб - місцезнаходження на території України), незалежно від того, на якій території вперше були оприлюднені їх твори чи об'єкти суміжних прав;

б) суб'єктів авторського права, зазначених у статті 7 цього Закону, і суб'єктів суміжних прав, зазначених у частині першій статті 35 цього Закону, незалежно від їх громадянства і постійного місця проживання (для юридичних осіб - їх місцезнаходження), твори чи об'єкти суміжних прав яких вперше оприлюднені на території України або не оприлюднені, але які знаходяться в об'єктивній формі на території України;

в) суб'єктів авторського права, зазначених у статті 7 цього Закону, і суб'єктів суміжних прав, зазначених у частині першій статті 35 цього Закону, незалежно від їх громадянства і постійного місця проживання, твори чи об'єкти суміжних прав яких вперше оприлюднені в іншій країні та протягом 30 днів після цього оприлюднені на території України;

г) інших осіб, які мають авторське право і (або) суміжні права.

3. Суб'єктам авторського права і (або) суміжних прав, незалежно від їх громадянства, твори чи об'єкти суміжних прав яких вперше оприлюднені на території іншої держави або не оприлюднені, але знаходяться в об'єктивній формі на території іншої держави, правова охорона надається відповідно до міжнародних договорів України.

Стаття 4. Повноваження Установи у сфері охорони авторського права і суміжних прав. Повноваження Національного органу інтелектуальної власності у сфері охорони авторського права та/або суміжних прав

1. Установа забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони авторського права і суміжних прав, здійснює свої повноваження у межах, що передбачені законом, і виконує такі функції:

1) аналізує стан застосування і дотримання національного законодавства і міжнародних договорів у сфері авторського права та/або суміжних прав;

2) здійснює контроль за виконанням цього Закону;

3) розробляє рекомендації щодо розміру винагороди за використання об'єктів авторського права та/або суміжних прав; вносить пропозиції щодо розміру відрахувань у передбачених законом випадках;

4) здійснює розробку законодавства у сфері авторського права та/або суміжних прав;

5) представляє інтереси України з питань охорони авторського права та/або суміжних прав у міжнародних організаціях відповідно до чинного законодавства;

6) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

Фінансування діяльності Установи провадиться за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Функції НОІВ виконує юридична особа публічного права (державна організація), утворена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, та визначена Кабінетом Міністрів України.

3. До владних повноважень, делегованих НОІВ, належить:

приймання і розгляд заявок на державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва, а також на реєстрацію договорів, що стосуються прав авторів на твори, здійснення їх реєстрації;

видача свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;

здійснення публікацій в офіційному бюлетені з питань охорони авторського права і суміжних прав;

здійснення міжнародного співробітництва у сфері правової охорони інтелектуальної власності і представлення інтересів України з питань охорони авторського права та суміжних прав у Всесвітній організації інтелектуальної власності та інших міжнародних організаціях відповідно до законодавства;

інформування та надання роз'яснень щодо реалізації державної політики у сфері охорони авторського права та суміжних прав.

4. НОІВ також здійснює:

інформаційну та видавничу діяльність у сфері правової охорони інтелектуальної власності;

надання методичної допомоги організаціям колективного управління та моніторинг їх діяльності;

узагальнення національної та міжнародної практики застосування законодавства у сфері охорони авторського права та суміжних прав, розроблення пропозицій щодо удосконалення законодавства у зазначеній сфері та подання таких пропозицій до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності;

організацію та виконання робіт щодо підготовки з перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів державної системи правової охорони інтелектуальної власності;

інші функції та повноваження, передбачені цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами України, статутом.

НОІВ має право отримувати безоплатно від міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування необхідні для виконання покладених на нього повноважень і функцій інформацію, документи та матеріали.

5. НОІВ діє на підставі цього Закону, інших законів, актів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, та статуту, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

6. З метою забезпечення виконання НОІВ делегованих владних повноважень керівник НОІВ уповноважений на підписання документів правовстановлюючого характеру.

7. Для підготовки рекомендацій з питань, що належать до компетенції НОІВ, орган проводить наукові дослідження, залучає експертів та консультантів.

8. НОІВ очолює керівник, який призначається на посаду та звільняється з посади центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

Керівником НОІВ може бути громадянин України, який проживає в Україні останні п'ять років, вільно володіє державною мовою, володіє однією з офіційних мов Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), має повну вищу юридичну освіту та/або освіту у сфері інтелектуальної власності, стаж роботи у сфері інтелектуальної власності не менш як 10 років та досвід роботи на керівних посадах не менш як п'ять років.

Керівником НОІВ не може бути особа, яка відповідно до рішення суду позбавлена права здійснювати діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, або займати відповідні посади, а також піддавалася адміністративному стягненню за корупційне чи пов'язане з корупцією правопорушення протягом трьох років із дня набрання відповідним рішенням суду законної сили.

Керівник НОІВ призначається на посаду за результатами відкритого конкурсу, який проводиться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної

власності, відповідно до встановленого порядку проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Керівник НОІВ має одного першого заступника та двох заступників, які призначаються на посаду центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, за поданням керівника НОІВ.

9. Наглядова рада є наглядовим органом НОІВ та формується у складі:

- двох представників Верховної Ради України;
- двох представників центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності;
- одного представника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах науки і освіти;
- одного представника громадських організацій представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених);
- одного представника Національної академії наук України.

До складу наглядової ради можуть входити два представники міжнародних та/або регіональних організацій у сфері інтелектуальної власності з правом дорадчого голосу.

Персональний склад наглядової ради затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

Члени наглядової ради виконують свої обов'язки на громадських засадах.

Голова наглядової ради та його заступники обираються членами наглядової ради з їх числа. Головою наглядової ради не може бути представник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

До повноважень наглядової ради належить здійснення нагляду за фінансово-господарською діяльністю НОІВ, виконанням кошторису, використанням коштів, що формуються з надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Наглядова рада має право:

- запитувати у НОІВ будь-яку інформацію, крім інформації з обмеженим доступом, та отримувати таку інформацію;

- заслуховувати звіти керівника НОІВ про стан виконання НОІВ його повноважень, про здійснення фінансово-господарської діяльності, виконання кошторису, використання коштів, що формуються з надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також плани діяльності НОІВ;

- надавати НОІВ рекомендації, обов'язкові для розгляду;

- повідомляти центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, про виявлені порушення.

Строк повноважень членів наглядової ради, крім голови, становить два роки і може бути подовжений не більш як на один строк. У разі закінчення строку повноважень члена наглядової ради НОІВ відповідний орган чи організація, що

його делегували, у місячний строк делегує до складу наглядової ради нового представника або приймає рішення про подовження строку повноважень члена наглядової ради.

Повноваження члена наглядової ради можуть бути достроково припинені за поданням органу, що його делегував. Повноваження члена наглядової ради також припиняються за ініціативою наглядової ради у разі:

- подання заяви про припинення повноважень за власним бажанням;
- неможливості виконання покладених на нього обов'язків, у тому числі за станом здоров'я;
- припинення відносин з органом, що його делегував;
- набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- смерті або на підставі рішення суду про визнання його недієздатним, обмежено дієздатним, безвісно відсутнім чи оголошення померлим;
- застосування адміністративного стягнення за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.

Орган, що делегував члена наглядової ради, повноваження якого припинено достроково, зобов'язаний делегувати до складу наглядової ради нового представника у місячний строк з дня дострокового припинення повноважень попереднього представника.

Наглядова рада діє відповідно до цього Закону та положення про наглядову раду, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

Формою роботи Наглядової ради є засідання, за результатами проведення якого складається протокол, копія якого надсилається до НОІВ та до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності. Засідання Наглядової ради вважається правомочним, якщо на ньому присутня проста більшість її членів.

Розміщення та організаційно-матеріальне забезпечення наглядової ради здійснюються НОІВ.

10. НОІВ щороку публікує на своєму офіційному веб-сайті фінансову звітність, зокрема річну фінансову звітність, аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності, звіт про свою діяльність, у тому числі про виконання кошторису, та кошторис на наступний рік.

Фінансова або консолідована фінансова звітність НОІВ підлягає аудиту, що проводиться за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

11. НОІВ не може мати на меті одержання прибутку від своєї діяльності. Фінансування діяльності НОІВ здійснюється за рахунок надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

НОІВ здійснює закупівлі товарів, робіт і послуг у порядку та з використанням процедур, встановлених Законом України «Про публічні закупівлі».

12. На документах, що приймає або затверджує відповідно до цього Закону НОІВ, може бути використано кваліфікований електронний підпис. Подання документів в електронній формі до НОІВ та видача ним документів в електронній формі здійснюються відповідно до законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу, електронних довірчих послуг, цього Закону та правил, встановлених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інтелектуальної власності.

Стаття 5. Застосування правил міжнародного договору

Якщо чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про авторське право і суміжні права, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 6. Права іноземних осіб та осіб без громадянства

Іноземці та особи без громадянства, відповідно до міжнародних договорів чи на основі принципу взаємності мають однакові з особами України права, передбачені цим Законом.

Розділ II АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Стаття 7. Суб'єкти авторського права

Суб'єктами авторського права є автори, їх спадкоємці та інші особи, що є правовласниками відповідного твору.

Стаття 8. Об'єкти авторського права

Об'єктами авторського права є твори у галузі науки, літератури і мистецтва, а саме:

- 1) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, або іншого характеру;
- 2) наукові твори та твори технічного характеру;
- 3) виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- 4) комп'ютерні програми;
- 5) бази даних;
- 6) музичні твори з текстом і без тексту;
- 7) драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, призначені для сценічного показу, та їх постановки;
- 8) аудіовізуальні твори;
- 9) твори образотворчого мистецтва;
- 10) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- 11) фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;

12) твори ужиткового мистецтва;

13) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;

14) сценічні обробки творів, зазначених у пункті 1 цієї частини, і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;

15) похідні твори;

16) збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за доббором, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;

17) тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;

18) інші твори.

Стаття 9. Охорона об'єктів авторського права

1. Охороні за цим Законом підлягають всі твори, як оприлюднені, так і не оприлюднені, як завершені, так і не завершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо).

2. Передбачена цим Законом охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі.

3. Частина твору, яка може використовуватися самостійно, у тому числі оригінальна назва твору, персонаж твору, ім'я персонажу твору, сценічний образ тощо, розглядається як твір і охороняється відповідно до цього Закону.

Стаття 10. Об'єкти, що не охороняються

Не є об'єктами авторського права:

1) усні або письмові повідомлення про новини дня або поточні події, що не мають ознак оригінальності і творчості та мають характер звичайної прес-інформації;

2) твори народної творчості (фольклор);

3) видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;

4) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій;

5) грошові знаки;

6) розклади руху транспортних засобів, розклади телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних, що не відповідають

критеріям оригінальності, у тому числі ті, на які поширюється право особливого роду (*sui generis*).

Проекти офіційних символів і знаків, зазначених у пунктах 4 і 5 частини першої цієї статті, до їх офіційного затвердження розглядаються як твори і охороняються відповідно до цього Закону.

Стаття 11. Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства

1. Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Первинним суб'єктом, який набуває авторське право внаслідок факту створення твору, є автор твору.

2. За відсутності доказів іншого автором твору вважається особа, зазначена як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства).

Це положення застосовується також у разі опублікування примірників твору під псевдонімом, який ідентифікує автора.

3. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей.

4. Особа, яка має авторське право (автор твору чи інша особа - правовласник), для сповіщення про свої права може використовувати знак охорони авторського права. Цей знак складається з таких елементів:

латинська літера "с", обведена колом (©);

ім'я (найменування) правовласника;

рік першої публікації твору.

Знак охорони авторського права проставляється на оригіналі і кожному примірнику твору.

5. Якщо твір опубліковано анонімно чи під псевдонімом (за винятком випадку, коли псевдонім однозначно ідентифікує автора), видавець твору (його ім'я чи назва мають бути зазначені на творі) вважається представником автора і має право захищати права останнього. Це положення діє до того часу, поки автор твору не розкриє своє ім'я і не заявить про своє авторство.

6. Автор чи інша особа – правовласник для засвідчення авторства (авторського права) на оприлюднений чи не оприлюднений твір, факту і дати опублікування примірників твору чи укладення договорів, які стосуються авторського права, у будь-який час протягом строку охорони авторського права може звернутися із заявою про державну реєстрацію авторського права та (або) договорів, які стосуються авторського права.

7. Договорами, які стосуються авторського права, зокрема, є:

а) договір про розподіл прав між співавторами твору;

б) договір про розподіл прав на службовий твір між автором і роботодавцем;

в) цивільно-правовий договір про створення твору між автором і роботодавцем;

г) договір замовлення на створення твору;

д) договір передання (відчуження) майнових авторських прав на твір;

е) договір надання виключного права на використання твору (договір з виключною ліцензією);

є) договір надання невиключного права на використання твору (договір з невиключною ліцензією).

Цей перелік не є вичерпним.

8. Державна реєстрація авторського права і договорів, які стосуються авторського права, здійснюється НОІВ відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку. НОІВ складає і періодично видає каталоги всіх державних реєстрацій.

За підготовку НОІВ до державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються авторського права, сплачуються збори, розміри яких визначаються Кабінетом Міністрів України. Зазначені збори зараховуються до бюджету у порядку, встановленому Бюджетним кодексом України.

Про реєстрацію авторського права на твір НОІВ видається свідоцтво. За видачу свідоцтва сплачується державне мито, кошти від сплати якого зараховуються до бюджету у порядку, встановленому Бюджетним кодексом України. Розмір і порядок сплати державного мита за видачу свідоцтва визначаються законодавством.

9. Особа, яка володіє матеріальним об'єктом, в якому втілено (виражено) твір, не може перешкоджати особі, яка має авторське право, у його реєстрації.

Стаття 12. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір

1. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір, не залежать одне від одного. Відчуження матеріального об'єкта, в якому втілено твір, не означає відчуження авторського права і навпаки.

2. Власникові матеріального об'єкта, в якому втілено оригінал твору образотворчого мистецтва чи архітектури, не дозволяється руйнувати цей об'єкт без попереднього пропонування його авторові твору за ціну, що не перевищує вартості матеріалів, витрачених на його створення. Якщо збереження об'єкта, в якому втілено оригінал твору, є неможливим, власник матеріального об'єкта, в якому виражено оригінал твору, повинен дозволити авторові зробити копію твору у відповідній формі, а якщо це стосується архітектурної споруди - фотографії твору.

Стаття 13. Співавторство

1. Співавторами є особи, спільною творчою працею яких створено твір.

Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить всім співавторам незалежно від того, чи утворює такий твір одне нерозривне ціле або складається із частин, кожна з яких має самостійне значення.

Відносини між співавторами можуть бути визначені договором (зокрема, про розподіл прав), укладеним між ними.

У разі відсутності договору між співавторами авторське право на твір здійснюється всіма співавторами спільно на наступних умовах:

1) якщо твір, створений у співавторстві, утворює одне нерозривне ціле, то жоден із співавторів не може без достатніх підстав відмовити іншим у наданні дозволу на оприлюднення, використання або зміну твору;

2) Якщо твір, створений у співавторстві, складається з частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використовувати створену ним частину твору на власний розсуд.

2. У разі порушення спільного авторського права кожен співавтор може доводити своє право в судовому порядку.

3. Винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках, якщо договором між ними не передбачається інше.

4. Інтерв'ю, яке має ознаки оригінальності і творчості та не має на меті звичайне інформування публіки про поточні події, у тому числі в порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації", вважається твором, створеним у співавторстві.

Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла.

Особа, яка дала інтерв'ю, може звернутись до особи, яка взяла інтерв'ю, з вимогою узгодження змісту інтерв'ю перед його оприлюдненням.

В інших випадках вважається, що згода особи, яка дала інтерв'ю, на оприлюднення інтерв'ю засвідчується фактом її участі у створенні інтерв'ю.

Стаття 14. Особисті немайнові права автора

1. Автору належать такі особисті немайнові права:

1) право вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;

2) право забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;

3) право вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;

4) право вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.

2. Особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам.

Стаття 15. Майнові права автора

1. До майнових прав автора (майнових авторських прав) належать:

а) виключне право на використання твору;

б) виключне право на дозвіл використання твору іншими особами;

в) виключне право на заборону використання твору іншими особами.

Майнові права автора можуть бути передані (відчужені) автором чи іншим правовласником іншій особі повністю або частково, на умовах, визначених законом чи договором, після чого ця особа, в свою чергу, стає правовласником.

Майнові авторські права, що передаються за договором, мають бути у ньому визначені. Майнові права, не зазначені в договорі як відчужувані, вважаються такими, що не передані.

2. Виключне право на використання твору правовласником дозволяє йому використовувати твір у будь-якій формі і будь-яким способом.

3. Виключні права правовласника на дозвіл або заборону використання твору іншими особами дають йому право дозволяти або забороняти:

- 1) відтворення та опублікування примірників твору;
- 2) публічне виконання твору;
- 3) публічне сповіщення твору;
- 4) публічну демонстрацію твору;
- 5) публічний показ твору;
- 6) переклад твору;
- 7) переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни твору;
- 8) включення твору до складу іншого об'єкту авторського права;
- 9) включення твору як складової частини до збірників, антологій, енциклопедій тощо;
- 10) розповсюдження творів;
- 11) прокат;
- 12) позичку;
- 13) імпорт, експорт примірників твору.

Цей перелік не є вичерпним.

4. Майнові авторські права можуть спільно належати кільком правовласникам на підставі договору або закону.

Якщо інше не передбачено договором чи законом, то:

- а) кожен із відповідних правовласників має право використовувати твір на власний розсуд;
- б) реалізація права на дозвіл або заборону використання твору іншими особами здійснюється відповідними правовласниками лише спільно;
- в) винагорода за використання твору належить відповідним правовласникам у рівних частках.

5. У договорі між правовласниками, яким спільно належить майнове авторське право, можуть визначатись частки кожного правовласника у належному їм авторському праві, умови використання твору кожним із правовласників, обсяг прав на дозвіл або заборону використання твору іншими особами, належний кожному з правовласників тощо.

6. Частковий поділ майнового авторського права, зокрема, може здійснюватися за:

- а) видами майнових прав, зазначеними у частині 1 цієї статті;
- б) способами використання твору, зазначеними у частині 3 цієї статті;
- в) територією використання твору;
- г) строками використання твору;
- д) відсотками у майновому праві тощо.

Цей перелік не є вичерпним.

7. Автори та інші правовласники мають право вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору, за винятком випадків, передбачених статтями 24-28 цього Закону.

Обмеження майнових прав, встановлені статтями 24-28 цього Закону, здійснюються за умови, що вони не завдаватимуть шкоди використанню твору і не обмежуватимуть безпідставно законні інтереси правовласника.

8. Розмір і порядок виплати винагороди авторам та іншим правовласникам встановлюється у договорах про створення і (або) використання об'єктів авторського права або, у випадках, передбачених законом, у договорах, укладених організаціями колективного управління.

9. Якщо примірники твору були правомірно опубліковані в Україні, дозволяється подальший продаж чи інший перехід права власності на ці примірники без дозволу правовласника чи виплати йому винагороди, а щодо творів образотворчого мистецтва - з урахуванням положень статті 30 цього Закону.

При цьому право дозволяти чи забороняти прокат або позичку стосовно цих примірників залишається виключно за правовласником.

Стаття 16. Авторське право на службові твори

1. Особисте немайнове авторське право на службовий твір належить його автору.

2. Виключне майнове авторське право на службовий твір належить роботодавцю з моменту створення службового твору, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом), договором про розподіл прав на службовий твір між автором і роботодавцем або цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

3. За створення і використання службового твору автору належить авторська винагорода, розмір та порядок виплати якої встановлюються трудовим договором (контрактом), договором про розподіл прав на службовий твір між автором і роботодавцем або цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

Стаття 17. Авторське право на твір, створений на замовлення

1. Особисте немайнове авторське право на твір, створений на замовлення, належить його автору.

2. Підставою для створення твору на замовлення є письмовий договір, укладений між замовником та виконавцем (автором (співавторами), фізичною особою-підприємцем чи юридичною особою, яка організує створення твору на замовлення).

3. Виключне майнове авторське право на твір, створений на замовлення, належить замовнику з моменту створення твору, якщо інше не передбачено договором.

4. За договором створення твору на замовлення авторські майнові права можуть належати виключно замовнику, або сторонам спільно, або виключно виконавцю.

5. У разі, якщо договір створення твору на замовлення передбачає, що майнові авторські права на твір належать замовнику і виконавцю спільно, сторони можуть передбачити частковий поділ належного їм майнового права, зокрема:

- а) за видами майнових прав;
- б) за способами використання твору, створеного на замовлення;
- в) за територією використання твору, створеного на замовлення;
- г) за строками використання твору, створеного на замовлення;
- д) за відсотками у майновому праві тощо.

Цей перелік не є вичерпним.

Стаття 18. Авторське право на аудіовізуальний твір

1. Авторами аудіовізуального твору є:

- а) режисер-постановник;
- б) автор сценарію і (або) текстів, діалогів;
- в) автор спеціально створеного для аудіовізуального твору музичного твору з текстом або без нього;
- г) художник-постановник;
- д) оператор-постановник.

Одна і та сама фізична особа може суміщати дві або більше із наведених у цій частині авторських функцій.

2. Якщо інше не передбачено у договорі про створення аудіовізуального твору, вважається, що автори, які зробили внесок або зобов'язалися зробити внесок у створення аудіовізуального твору, передали (відчужили) майнові авторські права продюсеру аудіовізуального твору. Автори не мають права заперечувати проти будь-якого використання цього твору, а також субтитрування і дублювання його тексту, крім права на окреме публічне виконання музичних творів, включених до аудіовізуального твору.

Автори (їх спадкоємці) незалежно від передання (відчуження) майнових авторських прав на аудіовізуальний твір зберігають право на справедливую винагороду за використання аудіовізуального твору в порядку, передбаченому законом. Винагорода виплачується авторам (їх спадкоємцям) особисто або через організації колективного управління.

3. Автори, твори яких увійшли як складова частина до аудіовізуального твору (як тих, що існували раніше, так і створених у процесі роботи над аудіовізуальним твором), зберігають авторське право кожний на свій твір і можуть самостійно використовувати його незалежно від аудіовізуального твору в цілому, якщо договором з продюсером аудіовізуального твору не передбачено інше.

4. Продюсер аудіовізуального твору є виробником першого запису аудіовізуального твору.

Продюсер аудіовізуального твору має право дозволяти чи забороняти оприлюднення першого запису аудіовізуального твору та виготовлення примірників першого запису аудіовізуального твору, прокат і позичку

примірників першого запису аудіовізуального твору, якщо інше не передбачене договором замовлення на створення аудіовізуального твору.

Стаття 19. Авторське право на комп'ютерні програми

1. Комп'ютерні програми охороняються як літературні твори. При цьому охорона за цим Законом надається математичному виразу комп'ютерної програми будь-якої форми. Ідеї та принципи, на яких ґрунтується будь-який елемент комп'ютерної програми, зокрема ті, на яких ґрунтується її інтерфейс, не охороняються авторським правом.

2. Комп'ютерна програма охороняється, якщо вона має ознаки оригінальності, тобто є продуктом інтелектуальної творчої праці автора.

Стаття 20. Авторське право на збірники та інші складені твори

1. Автору збірника чи інших складених творів (упоряднику) належить авторське право на здійснене ним упорядкування (підбір і розташування) творів, що є результатом творчої праці.

Упорядник здійснює свої права за умови дотримання ним прав на кожен твір, включений до складеного твору.

Правовласники творів, включених до складеного твору, мають право використовувати ці твори незалежно від складеного твору, якщо інше не передбачено договором з упорядником.

Авторське право упорядника не перешкоджає іншим особам здійснювати самостійний підбір або розташування тих самих творів для створення своїх складених творів.

Стаття 21. Авторське право на бази даних (компіляції даних)

1. Бази даних (компіляції даних) охороняються як такі, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин мають ознаки оригінальності, тобто є результатом інтелектуальної творчої праці упорядника.

2. Охорона баз даних не поширюється на їхнє інформаційне наповнення і не завдає шкоди будь-яким правам на об'єкти, що увійшли до складу баз даних.

3. Охорона баз даних не поширюється на комп'ютерні програми, що використовуються в процесі створення або функціонування баз даних.

Стаття 22. Право особливого роду на неоригінальні бази даних

1. Право особливого роду (*sui generis*) надається упоряднику неоригінальної бази даних, який здійснив суттєвий внесок в процес накопичування, перевірки чи представлення вмісту бази даних, і може бути передане (відчужене) упорядником іншим особам.

2. Право особливого роду включає правомочність володільця цим правом на використання бази даних, а також правомочність запобігати вилученню та/чи повторному використанню всього вмісту бази даних чи значної її частини у якісному чи кількісному вимірі.

Під вилученням розуміється постійне або тимчасове перенесення всього вмісту бази даних або значної її частини на інший носій в будь-який спосіб і в будь-якій формі.

Під повторним використанням розуміється будь-яка форма надання невизначеному колу осіб всього вмісту бази даних або значної її частини.

3. Якщо примірники бази даних, щодо якої надається право особливого роду, були правомірно опубліковані в Україні, дозволяється подальший продаж чи інший перехід права власності на ці примірники, без дозволу володільця права особливого роду чи виплати йому винагороди.

При цьому право дозволяти чи забороняти прокат або позичку стосовно цих примірників залишається виключно за володільцем права особливого роду.

Право особливого роду починає діяти з дати закінчення виготовлення такої бази даних та спливає через п'ятнадцять років, рахуючи від початку року, наступного за датою закінчення виготовлення.

Стаття 23. Авторське право на похідні твори

1. Перекладачам, авторам інших похідних творів належить авторське право на здійснені ними переклад, адаптацію, аранжування або іншу переробку твору.

Перекладачі, автори інших похідних творів користуються авторським правом на створений ними твір за умови дотримання ними прав на твір, який зазнав перекладу, адаптації, аранжування або іншої переробки.

2. Авторське право перекладачів, авторів інших похідних творів не перешкоджає іншим особам здійснювати свої переклади, інші переробки тих самих творів.

Стаття 24. Вільне використання творів

1. Без дозволу правовласника і виплати йому винагороди, але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

1) використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів у обсязі, виправданому поставленою метою, в тому числі цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються; вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) або програми організації мовлення;

2) використання літературних і художніх творів у обсязі, виправданому поставленою метою, як ілюстрацій у виданнях, передачах, програмах організацій мовлення, звукозаписах чи відеозаписах навчального характеру;

3) відтворення у пресі, публічне виконання чи публічне сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей з поточних економічних, політичних, релігійних та соціальних питань чи публічно сповіщених творів такого ж самого характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне виконання чи публічне сповіщення спеціально не заборонено автором;

4) відтворення з метою висвітлення поточних подій засобами фотографії або кінематографії, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення творів,

побачених або почутих під час перебігу таких подій, в обсязі, виправданому інформаційною метою;

5) відтворення у каталогах творів, виставлених на доступних публіці виставках, аукціонах, ярмарках або у колекціях для висвітлення зазначених заходів, без використання цих каталогів у комерційних цілях;

6) видання та відтворення випущених у світ творів рельєфно-крапковим шрифтом та аудіотворів (аудіодокументів, аудіокниг) з нанесенням спеціального цифрового формату для осіб з обмеженнями з причин інвалідності сприймати друковану інформацію, розмітки для зручної навігації з метою розповсюдження між особами з обмеженнями з причин інвалідності сприймати друковану інформацію, а також поповнення бібліотечних фондів спеціалізованих бібліотек, бібліотек навчальних закладів та центрів реабілітації для осіб з обмеженнями з причин інвалідності сприймати друковану інформацію (у тому числі дітей), громадських організацій сліпих, підприємств, установ, організацій, де працюють особи з інвалідністю по зору, крім випадків прямого чи опосередкованого використання цих творів з комерційною метою;

7) відтворення примірників творів для судового і адміністративного провадження в обсязі, виправданому цією метою;

8) публічне виконання музичних творів під час офіційних і релігійних церемоній, а також похоронів в обсязі, виправданому характером таких церемоній;

9) відтворення з інформаційною метою у газетах та інших періодичних виданнях, передача в ефір або інше публічне сповіщення публічно виголошених промов, звернень, доповідей та інших подібних творів у обсязі, виправданому поставленою метою;

10) використання правомірно оприлюднених літературних, художніх, музичних та інших творів для створення на їх основі іншого твору в жанрі пародії, попури або карикатури;

11) адаптація існуючих і створюваних аудіовізуальних творів для сліпих, осіб з порушеннями зору та осіб з дислексією шляхом застосування аудіодискрипції (тифлокоментування).

2. Без дозволу правовласника і виплати йому винагороди допускається позичка бібліотеками державної або комунальної форми власності правомірно опублікованих примірників творів, крім примірників комп'ютерних програм, баз даних. При цьому примірники творів, виражені в електронній формі, що надаються бібліотеками, у тому числі у порядку взаємного користування бібліотечними ресурсами, можуть надаватися лише в приміщеннях бібліотек за умов виключення можливості створення копій цих творів в електронній формі для використання поза приміщенням бібліотеки.

3. Без дозволу правовласника і виплати йому винагороди допускається репрографічне відтворення одного чи декількох примірників твору бібліотеками та архівами, які мають статус неприбуткової організації, у наступних випадках:

1) відтворюваним твором є окрема опублікована стаття та інші невеликі за обсягом твори чи уривки з письмових творів (за винятком комп'ютерних

програм і баз даних), з ілюстраціями чи без них, при цьому відтворення здійснюється за запитом фізичних осіб за умови, що:

а) бібліотека, архів мають достатньо підстав вважати, що такий примірник використовуватиметься з метою освіти, навчання і приватного дослідження;

б) відтворення примірника твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру;

2) відтворення здійснюється для збереження або заміни загубленого, пошкодженого та непридатного примірника даної бібліотеки чи архіву або для відновлення загубленого, пошкодженого або непридатного примірника з фонду аналогічної бібліотеки чи архіву, а одержання такого примірника іншим шляхом неможливе, при цьому відтворення примірника твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру.

4. Без дозволу правовласника і виплати йому винагороди допускається відтворення примірника твору для навчання, зокрема:

1) відтворення уривків з опублікованих письмових творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій для навчання за умови, що обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;

2) репрографічне відтворення навчальними закладами для аудиторних занять опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів з ілюстраціями або без них за умови, коли:

а) обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;

б) відтворення примірника твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру.

Стаття 25. Вільне використання комп'ютерних програм

1. Особа, яка правомірно володіє правомірно виготовленим примірником комп'ютерної програми, має право без дозволу правовласника:

1) внести до комп'ютерної програми зміни (модифікації) з метою забезпечення її функціонування на обладнанні особи, яка використовує ці програми, і вчинення дій, пов'язаних з функціонуванням комп'ютерної програми відповідно до її призначення, зокрема запис і збереження в пам'яті комп'ютера, а також виправлення помилок у функціонуванні комп'ютерної програми;

2) виготовляти резервну копію комп'ютерної програми;

3) спостерігати, вивчати, досліджувати функціонування комп'ютерної програми з метою визначення ідей і принципів, що лежать в її основі, за умови, що це робиться в процесі виконання будь-якої дії із завантаження, виведення на екран, функціонування, передачі чи запису в пам'ять (збереження) комп'ютерної програми;

4) декомпілювати комп'ютерну програму (перетворити її з машинного коду в текст на мові програмування) з метою одержання інформації, необхідної для досягнення її взаємодії із незалежно розробленою комп'ютерною програмою, за дотримання таких умов:

а) інформація, необхідна для досягнення здатності до взаємодії, раніше не була доступною цій особі з інших джерел;

б) зазначені дії здійснюються тільки щодо тих частин комп'ютерної програми, які необхідні для досягнення здатності до взаємодії;

в) інформація, одержана в результаті декомпіляції, може використовуватися лише для досягнення здатності до її взаємодії з іншими програмами, але не може передаватися іншим особам, крім випадків, якщо це необхідно для досягнення здатності до взаємодії з іншими програмами, а також не може використовуватися для розроблення комп'ютерної програми, схожої на декомпільовану комп'ютерну програму, або для вчинення будь-якої іншої дії, що порушує авторське право.

2. Положення цієї статті не повинні тлумачитись як такі, що обмежують законні інтереси правовласника або перешкоджають нормальному використанню комп'ютерної програми.

Стаття 26. Вільне використання баз даних

1. Особа, яка правомірно володіє правомірно виготовленим примірником бази даних, має право без дозволу правовласника здійснювати будь-які дії, необхідні для забезпечення доступу до інформаційного вмісту бази даних і нормального використання інформаційного вмісту бази даних даною особою особисто.

Якщо особа має право використовувати лише частину бази даних, вказане положення застосовується лише до цієї частини.

2. Особа, яка правомірно володіє правомірно виготовленим примірником бази даних, має право без дозволу правовласника здійснювати:

а) відтворення примірника бази даних в неелектронній формі для приватних цілей;

б) використання бази даних з метою демонстрації для навчальних або наукових досліджень, за умови зазначення джерела і в обсязі, необхідному для досягнення некомерційної мети;

в) використання бази даних для судового і адміністративного провадження.

3. Положення цієї статті не повинні тлумачитись як такі, що обмежують законні інтереси правовласника або перешкоджають нормальному використанню бази даних.

Стаття 27. Вільне відтворення примірників творів у особистих цілях

1. Допускається без дозволу правовласника і виплати йому винагороди відтворювати виключно в особистих цілях або для кола сім'ї примірники правомірно оприлюднених творів, крім:

а) творів архітектури у формі будівель і споруд;

б) комп'ютерних програм і баз даних, за винятком випадків, передбачених статтями 25 і 26 цього Закону;

2. Дозволяється без дозволу правовласників, але з виплатою їм винагороди здійснення виключно в особистих цілях або для кола сім'ї репрографічного відтворення примірників творів. Збір, розподіл і виплата винагороди за

репрографічне відтворення примірників творів здійснюється організаціями колективного управління в порядку, передбаченому законом.

3. Дозволяється без дозволу правовласників, але з виплатою їм винагороди відтворення виключно в особистих цілях або для кола сім'ї примірників музичних і аудіовізуальних творів. Збір, розподіл і виплата винагороди за відтворення примірників музичних і аудіовізуальних творів здійснюється організаціями колективного управління в порядку, передбаченому законом.

Стаття 28. Використання сирітських творів

1. Допускається відтворення в електронній (цифровій) формі, публічна демонстрація, публічний показ, публічне сповіщення сирітських творів бібліотеками, архівами, музеями, які мають статус неприбуткової організації, після вжиття заходів із ідентифікації та розшуку авторів, інших суб'єктів авторського права, які не призвели до ідентифікації відповідних суб'єктів авторського права або віднайдення ідентифікованих суб'єктів.

2. Твір втрачає статус сирітського твору, а його використання способами, зазначеними вище, не допускається, у встановленому порядку на підставі доказів про належність майнових прав на твір відповідному суб'єкту авторського права.

3. Умови і порядок вжиття заходів із ідентифікації та розшуку відповідних суб'єктів авторського права, набуття статусу сирітського твору, скасування статусу сирітського твору тощо визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Право доступу до твору образотворчого мистецтва

При передачі твору образотворчого мистецтва чи матеріального об'єкта, в якому втілено цей твір, у власність іншій особі автор має право вимагати доступу до цього твору з метою його використання для відтворення (виготовлення примірників, слайдів, карток, переробок тощо) за умови, що це не порушує законні права та інтереси власника твору образотворчого мистецтва. Власник не може відмовити автору в доступі до твору без достатніх підстав. При цьому від власника твору не можна вимагати доставки твору авторові.

Стаття 30. Право слідування

Автор твору мистецтва, а у разі його смерті - спадкоємці впродовж встановленого статтею 31 цього Закону строку користуються щодо проданих автором оригіналів творів мистецтва невідчужуваним правом на одержання п'яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем, здійсненим автором твору (право слідування). Виплата винагороди у цьому випадку здійснюється зазначеними аукціонами, галереями, салонами, крамницями тощо.

Винагорода виплачується автору (його спадкоємцям) особисто або через організації колективного управління.

Стаття 31. Строк дії авторського права

1. Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення і починає діяти від дня створення твору.

2. Авторське право діє протягом усього життя автора і 70 років після його смерті, крім випадків, передбачених цією статтею.

3. Для творів, оприлюднених анонімно або під псевдонімом, строк дії авторського права закінчується через 70 років після того, як твір було оприлюднено. Якщо взятий автором псевдонім не викликає сумніву щодо особи автора або якщо авторство твору, оприлюдненого анонімно або під псевдонімом, розкривається не пізніше ніж через 70 років після оприлюднення твору, застосовується строк, передбачений частиною другою цієї статті.

4. Авторське право на твори, створені у співавторстві, діє протягом життя співавторів і 70 років після смерті останнього співавтора.

5. У разі, коли весь твір публікується (оприлюднюється) не одночасно, а послідовно у часі томами, частинами, випусками, серіями тощо, строк дії авторського права визначається окремо для кожної опублікованої (оприлюдненої) частини твору.

6. Авторське право на твори помертньо реабілітованих авторів діє протягом 70 років після їх реабілітації.

7. Авторське право на твір, вперше опублікований протягом 30 років після смерті автора, діє протягом 70 років від дати правомірного опублікування примірників твору.

8. Будь-яка особа, яка після закінчення строку охорони авторського права по відношенню до неоприлюдненого твору вперше його оприлюднює, користується захистом, що є рівноцінним захисту майнових прав автора. Строк охорони цих прав становить 25 років від часу, коли твір був вперше оприлюднений.

9. Строк дії авторського права після смерті автора і строки, встановлені частинами третьою - сьомою цієї статті, починаються від дня смерті автора чи з дня настання подій, передбачених у зазначених частинах, але відліковуються з 1 січня року, наступного за роком смерті чи роком, в якому відбулася зазначена подія.

10. Особисті немайнові права автора, передбачені статтею 14 цього Закону, охороняються безстроково.

Стаття 32. Перехід авторського права у спадщину

1. Майнові авторські права переходять у спадщину. Не переходять у спадщину особисті немайнові права автора.

2. Спадкоємці мають право захищати авторство на твір і протидіяти перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, а також будь-якому іншому посяганню на твір, що може завдати шкоди честі та репутації автора.

Стаття 33. Перехід творів у суспільне надбання

1. Закінчення строку дії авторського права на твори означає їх перехід у суспільне надбання.

2. Твори, які стали суспільним надбанням, можуть вільно, без виплати винагороди автору чи іншому правовласнику, використовуватися будь-якою особою, за умови дотримання особистих немайнових прав автора.

Розділ III СУМІЖНІ ПРАВА

Стаття 34. Об'єкти суміжних прав

Об'єктами суміжних прав, незалежно від призначення, змісту, оцінки, способу і форми вираження, є:

- а) виконання;
- б) фонограми;
- в) відеограми;
- г) програми організацій мовлення.

Стаття 35. Суб'єкти суміжних прав

1. Суб'єктами суміжних прав є:

- а) виконавці творів, їх спадкоємці та інші особи, що є правовласниками відповідних виконань;
- б) виробники фонограм, їх спадкоємці (правонаступники) та інші особи, що є правовласниками відповідних фонограм;
- в) виробники відеограм, їх спадкоємці (правонаступники) та інші особи, що є правовласниками відповідних відеограм;
- г) організації мовлення та їх правонаступники.

2. Виконавці здійснюють свої права за умови дотримання ними прав авторів виконуваних творів та інших суб'єктів авторського права. Виробники фонограм, виробники відеограм повинні дотримуватися прав суб'єктів авторського права і виконавців. Організації мовлення повинні дотримуватися прав суб'єктів авторського права, виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм.

Стаття 36. Виникнення і здійснення суміжних прав

1. Суміжне право на виконання виникає внаслідок факту виконання твору. Первинним суб'єктом суміжних прав на виконання є виконавець.

Виконавці, що здійснили виконання твору одночасно і узгоджено, є співвиконавцями.

Суміжні права на виконання твору належать усім співвиконавцям спільно, якщо інше не визначено в договорі між ними.

2. Суміжне право на фонограму виникає внаслідок факту виробництва фонограми. Первинним суб'єктом суміжних прав на фонограму є виробник фонограми.

3. Суміжне право на відеограму виникає внаслідок факту виробництва відеограми. Первинним суб'єктом суміжних прав на відеограму є виробник відеограми.

4. Суміжне право на програму організації мовлення виникає внаслідок факту її оприлюднення. Первинним суб'єктом суміжних прав на програму організації мовлення є організація мовлення.

5. Для виникнення і здійснення суміжних прав не вимагається виконання будь-яких формальностей.

6. Виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми для сповіщення про свої суміжні права на фонограмах, відеограмах, що розповсюджуються серед публіки на законних підставах, всіх їх примірниках або упаковках примірників можуть використовувати знак охорони суміжних прав. Цей знак складається з таких елементів:

латинська літера "P", обведена колом (®);

імена (найменування) осіб, які мають щодо цих фонограм (відеограм) суміжні права;

рік першої публікації фонограми (відеограми).

За відсутності доказів іншого, виконавцем, виробником фонограми чи відеограми вважаються особи, імена (найменування) яких зазначені на фонограмі, відеограмі та їх примірниках або на їх упаковці.

Стаття 37. Особисті немайнові права виконавців та права на ім'я (найменування) виробників фонограм, виробників відеограм і організацій мовлення

1. Виконавцеві твору належать такі особисті немайнові права:

а) вимагати визнання того, що він є виконавцем твору;

б) вимагати, щоб його ім'я зазначалося чи повідомлялося у зв'язку з кожним його виступом, записом чи виконанням (у разі, якщо це можливо);

в) вимагати забезпечення належної якості запису його виконання і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій суттєвій зміні запису виконання, що може завдати шкоди його честі і репутації.

2. Виробник фонограми, виробник відеограми має право зазначати своє ім'я (найменування) на кожному примірнику фонограми, відеограми або його упаковці поряд із зазначенням авторів, виконавців і назв творів, вимагати його згадування у процесі використання фонограми, відеограми.

3. Організація мовлення має право вимагати згадування свого найменування у зв'язку із будь-яким використанням програми організації мовлення.

Стаття 38. Майнові права виконавця

1. Майновим правом виконавця є його виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам:

а) публічне сповіщення своїх незафіксованих виконань (прямий ефір);

б) фіксування у фонограмах чи відеограмах своїх раніше незафіксованих виконань;

в) відтворення (пряме і (або) опосередковане) своїх виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі без отримання його дозволу, чи з отриманням дозволу, але якщо відтворення здійснюється з іншою метою, ніж та, на яку він дав дозвіл;

г) розповсюдження своїх виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі, у разі, коли при здійсненні першого запису виконання виконавець не дав дозвіл на відтворення примірників відповідної фонограми, відеограми;

д) прокат, позичку примірників фонограм, відеограм, у яких зафіксовано виконання, у разі, коли при здійсненні першого запису виконання виконавець не дав дозвіл на прокат, позичку примірників;

е) публічне сповіщення фонограм, відеограм, у яких зафіксовано виконання, у разі, коли при здійсненні першого запису виконання виконавець не дав дозвіл на такий спосіб їх використання.

Цей перелік є вичерпним.

2. Майнові права виконавця можуть передаватися (відчужуватися) іншим особам на підставі договору, в якому визначаються спосіб використання виконань, розмір і порядок виплати винагороди, строк дії договору і використання виконань, територія, на яку розповсюджуються передані права тощо.

3. У разі, коли виконання використовується в аудіовізуальному творі, вважається, що виконавець передає продюсеру аудіовізуального твору всі майнові права на виконання, якщо інше не передбачено договором.

4. У разі, коли виконавець при здійсненні першого запису виконання надає дозвіл виробнику фонограми чи виробнику відеограми на подальше відтворення примірників фонограми, відеограми, вважається, що виконавець передав виробнику фонограми чи виробнику відеограми виключне право на розповсюдження фонограми, відеограми, а також на прокат, позичку примірників фонограми, відеограми. При цьому виконавець зберігає право на одержання справедливої винагороди за зазначені види використання виконання через організації колективного управління або іншим способом.

Стаття 39. Майнові права виробників фонограм і виробників відеограм

1. До майнових прав виробників фонограм і виробників відеограм належить їх виключне право на використання своїх фонограм, відеограм і виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам:

а) відтворення примірників фонограм, відеограм у будь-якій формі і будь-яким способом;

б) розповсюдження серед публіки фонограм, відеограм шляхом відчуження або іншої передачі у власність їх примірників;

в) прокат, позичку примірників фонограм, відеограм;

г) публічне сповіщення фонограм, відеограм;

д) будь-яку видозміну фонограм, відеограм;

е) експорт, імпорт примірників фонограм, відеограм.

Цей перелік є вичерпним.

2. Майнові права виробників фонограм і виробників відеограм можуть передаватися (відчужуватися) іншим особам на підставі закону чи договору. В договорі визначаються спосіб використання фонограми (відеограми), розмір і порядок виплати винагороди, строк дії договору, строк використання фонограми (відеограми), територія, на яку розповсюджуються передані права, тощо.

3. За умови правомірного оприлюднення фонограми, відеограми дозволяється подальше розповсюдження примірників відповідної фонограми, відеограми без отримання дозволу виробника фонограми, виробника відеограми чи їх правонаступників і без виплати їм винагороди.

При цьому право дозволяти чи забороняти прокат або позичку стосовно цих примірників залишається виключно за відповідним правовласником.

Стаття 40. Майнові права організацій мовлення

1. До майнових прав організацій мовлення належить їх виключне право на використання своїх програм будь-яким способом і виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам:

а) публічне сповіщення програм організації мовлення або частини програм шляхом трансляції, ретрансляції;

б) фіксування програм організації мовлення або частини програм та їх відтворення;

в) публічне сповіщення програм організації мовлення або частини програм способом електронного (цифрового) доступу;

г) публічне виконання і публічний показ програм організації мовлення або частини програм у місцях торгівлі, виконання робіт, надання послуг, як з платним входом, так і без такого.

Цей перелік є вичерпним.

2. Організація мовлення має право забороняти поширення на території України чи з території України сигналу, що несе її програми, особою, для якої цей сигнал не призначався.

3. Майнові права організації мовлення можуть передаватися (відчужуватися) іншим особам на підставі закону чи договору. В договорі визначаються спосіб і строк використання програми мовлення, розмір і порядок виплати винагороди, територія, на яку розповсюджуються передані права, тощо.

Стаття 41. Вільне використання фонограм, відеограм, програм організацій мовлення

1. Допускаються використання виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення, їх фіксування, сповіщення, відтворення і доведення до загального відома без отримання дозволу виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм і організацій мовлення та без виплати їм винагороди у випадках, аналогічних передбаченим статтею 24 цього Закону щодо обмеження майнових прав на літературні, художні і наукові твори, якщо задовольняються такі умови:

а) відтворення зазначених об'єктів здійснюється виключно з метою навчання чи наукових досліджень;

б) право на відтворення відповідних об'єктів суміжних прав, не поширюється на експорт відтворених примірників фонограм, відеограм, програм організацій мовлення або частини програм за межі митної території України;

в) за суб'єктами суміжних прав зберігається право на справедливую винагороду з урахуванням кількості відтворених примірників.

Використання відповідних об'єктів суміжних прав без отримання дозволу правовласників допускається лише за умови дотримання особистих немайнових прав відповідних суб'єктів авторського права і суміжних прав.

2. Допускається відтворення в електронній (цифровій) формі, публічний показ, публічне сповіщення сирітських фонограм, відеограм бібліотеками, архівами, музеями, які мають статус неприбуткової організації, після вжиття заходів із ідентифікації та розшуку виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм, інших суб'єктів суміжних прав, які не призвели до ідентифікації відповідних суб'єктів суміжних прав або віднайдення ідентифікованих суб'єктів.

3. Фонограма, відеограма втрачає статус сирітської, а її використання способами, зазначеними вище, не допускається, у встановленому порядку на підставі доказів про належність майнових прав на фонограму, відеограму відповідному суб'єкту суміжних прав.

4. Умови і порядок вжиття заходів із ідентифікації та розшуку відповідних суб'єктів суміжних прав, набуття статусу сирітської, скасування статусу сирітської тощо визначаються Кабінетом Міністрів України.

5. Допускається відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях примірників фонограм, відеограм без отримання дозволу правовласників, але з виплатою їм винагороди через організації колективного управління у порядку, встановленому законом.

6. Вільне використання об'єктів суміжних прав, передбачене цією статтею, не повинно завдавати шкоди нормальному використанню виконань, фонограм, відеограм і програм організацій мовлення та зачіпати законні інтереси правовласників.

Стаття 42. Використання фонограм і відеограм, опублікованих з комерційною метою

1. Допускається використання в господарській діяльності фонограм, відеограм, опублікованих з комерційною метою, без отримання дозволу правовласників, але з виплатою їм справедливої винагороди.

2. Використання вказаних об'єктів суміжних прав включає:

а) публічне виконання фонограми або її примірника чи публічний показ відеограми або її примірника;

б) публічне сповіщення виконання, зафіксованого у фонограмі чи відеограмі та їх примірниках, в ефірі;

в) публічне сповіщення виконання, зафіксованого у фонограмі чи відеограмі та їх примірниках, по проводах (через кабель).

3. Право на справедливу винагороду виникає у виконавців та виробників фонограм, виконавців та виробників відеограм спільно і реалізується через організації колективного управління у порядку, встановленому законом.

Стаття 43. Строк дії суміжних прав

1. Майнові права виконавців охороняються протягом 50 років від дати першого запису виконання.

Особисті немайнові права виконавців охороняються безстроково.

2. Права виробників фонограм, виробників відеограм охороняються протягом 50 років від дати першого опублікування примірників фонограми, відеограми або від дати першого звукозапису фонограми, першого відеозапису відеограми, якщо примірники фонограми, відеограми не були опубліковані протягом зазначеного часу.

3. Організації мовлення користуються наданими цим Законом правами протягом 50 років від дати першого публічного сповіщення програми.

4. Закінчення строків захисту суміжних прав настає 1 січня року, наступного за роком, у якому закінчилися передбачені цією статтею строки захисту.

5. До спадкоємців виконавців і правонаступників виробників фонограм, виробників відеограм та організацій мовлення переходить право дозволяти чи забороняти використання виконань, фонограм, відеограм, програм організацій мовлення, а також право на одержання винагороди у межах встановленого цією статтею строку.

Розділ IV ЗДІЙСНЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Стаття 44. Способи здійснення майнових прав на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав

1. Майнові права на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав можуть бути здійснені шляхом:

1) особистого використання правовласником належних йому майнових прав;

2) розпоряджання майновими правами;

3) колективного управління майновими правами.

2. Розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав здійснюється, зокрема, на підставі таких договорів:

а) договір замовлення на створення об'єкта авторського права і (або) суміжних прав;

б) договір передання (відчуження) майнових авторських прав на твір;

в) договір передання (відчуження) майнових суміжних прав на виконання (фонограму, відеограму, програму організації мовлення);

г) договір надання виключного права на використання твору (виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення) (договір з виключною чи одиничною ліцензією);

д) договір надання невиключного права на використання твору (виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення) (договір з невиключною ліцензією);

е) публічна ліцензія на використання твору (виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення), призначена необмеженому колу осіб;

є) трудовий договір (контракт) – в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір.

Цей перелік не є вичерпним.

Вимоги до форми та змісту договорів розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав встановлюються законом.

3. Колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав здійснюється організаціями колективного управління в порядку і на умовах, передбачених Законом України "Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав".

Розділ V ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Стаття 45. Порушення авторського права і суміжних прав

Порушенням авторського права і (або) суміжних прав, що дає підстави для захисту таких прав, у тому числі судового, є:

а) вчинення дій, які порушують особисті немайнові права суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, визначені статтями 14 і 37 цього Закону;

б) вчинення дій, які порушують майнові права правовласників, визначені статтями 15, 18, 30, 38-40 цього Закону;

в) вчинення дій, які порушують право особливого роду (*sui generis*), надане упоряднику неоригінальної бази даних, визначене статтею 22 цього Закону;

г) зловживання посадовими особами організації колективного управління службовим становищем, що призвело до не виплати або неналежного розподілу та/або неналежної виплати винагороди відповідним суб'єктам авторського права і (або) суміжних прав;

д) підроблення, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав чи особи, яка здійснює таке управління;

е) розповсюдження, імпорт примірників об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, публічне сповіщення об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, з яких без дозволу правовласників вилучена чи змінена інформація про управління правами, зокрема в електронній формі;

є) камкординг, а також відтворення, імпорт, розповсюдження, використання контрафактних примірників об'єктів авторського права і (або) суміжних прав;

ж) кардшейрінг та інші способи обходу технологічних засобів захисту, а так само створення, виготовлення, реклама, розповсюдження, ввезення з метою розповсюдження, застосування технологій, програмного забезпечення, приладів, призначених для обходу технологічних засобів захисту;

з) піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав, тобто незаконне оприлюднення, незаконна публічна демонстрація, незаконний публічний показ, незаконне публічне сповіщення аудіовізуальних творів,

фонограм, відеограм, програм організацій мовлення або їх частин, у тому числі вчинене шляхом електронного (цифрового) доступу (з використанням мережі Інтернет);

і) плагіат, тобто оприлюднення повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

и) вчинення інших дій, що порушують чи створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав.

Стаття 51. Порядок захисту авторського права і суміжних прав

Захист авторського права і суміжних прав здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством щодо суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав та осіб, яким на законних підставах надане право використання відповідних об'єктів авторського права і (або) суміжних прав.

Стаття 52. Способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав

1. За захистом свого авторського права і (або) суміжних прав суб'єкти авторського права і (або) суміжних прав та особи, яким на законних підставах надане право використання відповідних об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, мають право звертатися в установленому порядку до суду та інших органів відповідно до їх компетенції.

2. З метою захисту свого авторського права і (або) суміжних прав особа має право звертатися до суду та інших органів відповідно до їх компетенції з будь-якими вимогами, зокрема:

а) про визнання та поновлення своїх прав, заборону дій, що порушують авторське право і (або) суміжні права чи створюють загрозу їх порушення;

б) про відшкодування моральної (немайнової) шкоди;

в) про відшкодування збитків (матеріальної шкоди), включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення ним авторського права і (або) суміжних прав, або виплату компенсацій;

г) про забезпечення припинення підготовчих дій до порушення авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі призупинення митних процедур, якщо є підозра, що можуть бути пропущені на митну територію України чи з її митної території контрафактні примірники творів, фонограм, відеограм, засоби обходу технологічних засобів захисту, в порядку, передбаченому Митним кодексом України;

д) про публікацію в засобах масової інформації даних про допущені порушення авторського права і (або) суміжних прав та судові рішення щодо цих порушень;

е) про надання особами, які порушують авторське право і (або) суміжні права позивача, інформації про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні контрафактних примірників об'єктів авторських і суміжних

прав, засобів обходу технологічних засобів захисту та про канали їх розповсюдження;

є) про прийняття інших передбачених законодавством заходів, пов'язаних із захистом авторського права та суміжних прав.

3. Суд має право постановити рішення про:

а) відшкодування моральної (немайнової) шкоди, завданої порушенням авторського права і (або) суміжних прав, з визначенням розміру відшкодування;

б) відшкодування збитків, завданих порушенням авторського права і (або) суміжних прав.

При визначенні розмірів збитків, які мають бути відшкодовані особі, права якої порушено, а також для відшкодування моральної (немайнової) шкоди суд зобов'язаний виходити із суті порушення, майнової і моральної шкоди, завданої особі, яка має авторське право і (або) суміжні права, а також із можливого доходу, який могла б одержати ця особа. У розмір збитків, завданих особі, права якої порушено, додатково можуть бути включені судові витрати, понесені цією особою, а також витрати, пов'язані з оплатою допомоги адвоката.

в) стягнення із порушника авторського права і (або) суміжних прав доходу, отриманого внаслідок порушення;

г) виплату компенсації, що визначається судом у розмірі від 10 до 50000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

При визначенні розміру компенсації судом враховується тривалість та систематичність порушення, обсяг порушення (зокрема, з врахуванням території його поширення), сфера господарювання та наміри порушника, а також інші об'єктивні обставини;

д) заборону опублікування примірників творів, їх виконань, фонограм, відеограм, заборону їх публічного сповіщення, припинення їх розповсюдження, вилучення (конфіскацію) контрафактних примірників творів, фонограм, відеограм чи програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення, публікацію у пресі інформації про допущене порушення тощо, якщо у ході судового розгляду буде доведено факт порушення авторського права і (або) суміжних прав або факт наявності дій, що створюють загрозу порушення цих прав;

є) вимогу від осіб, які порушують авторське право і (або) суміжні права позивача, інформацію про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні контрафактних примірників об'єктів авторських і суміжних прав, засобів обходу технологічних засобів захисту та про канали їх розповсюдження.

4. Суд може постановити рішення про накладення на порушника штрафу у розмірі 10 відсотків суми, присудженої судом на користь позивача. Сума штрафів передається у встановленому порядку до Державного бюджету України.

5. Суд може постановити рішення про вилучення чи конфіскацію всіх контрафактних примірників творів, фонограм, відеограм чи програм мовлення, щодо яких встановлено, що вони були виготовлені або розповсюджені з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, а також засобів обходу технологічних засобів захисту. Це стосується також усіх кліше, матриць, форм, оригіналів, магнітних стрічок, фотонегативів та інших предметів, за допомогою

яких відтворюються примірники творів, фонограм, відеограм, програм мовлення, а також матеріалів і обладнання, що використовуються для їх відтворення і для виготовлення засобів обходу технологічних засобів захисту.

За рішенням суду вилучені контрафактні примірники творів (у тому числі комп'ютерні програми і бази даних), фонограм, відеограм, програм мовлення на вимогу особи, яка є суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав і права якої порушено, можуть бути передані цій особі. Якщо ця особа не вимагає такої передачі, то контрафактні примірники підлягають знищенню, а матеріали і обладнання, що використовувалися для відтворення контрафактних примірників, підлягають відчуженню із перерахуванням виручених коштів до Державного бюджету України.

Стаття 53. Порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет

1. При порушенні будь-якою особою авторського права і (або) суміжних прав, вчиненому з використанням мережі Інтернет, правовласник чи особа, якій на законних підставах надане право використання відповідних об'єктів авторського права і (або) суміжних прав (далі - заявник) має право звернутися до власника веб-сайту та (або) веб-сторінки, на якому (якій) розміщена або в інший спосіб використана відповідна електронна (цифрова) інформація, із заявою про припинення порушення. Заява про припинення порушення подається в порядку, передбаченому цією статтею.

Порядок захисту авторського права і (або) суміжних прав, визначений цією статтею, застосовується до відносин, пов'язаних з використанням аудіовізуальних творів, музичних творів, комп'ютерних програм, відеограм, фонограм, програм організацій мовлення та їх частин.

2. Заява про припинення порушення повинна містити:

а) відомості про заявника, необхідні для його ідентифікації: ім'я (найменування); місце проживання (перебування) або місцезнаходження, адреса електронної пошти або поштова адреса, на яку власник веб-сайту або інші особи в передбачених цим Законом випадках мають направляти інформацію; для заявників - юридичних осіб - ідентифікаційні дані про реєстрацію юридичної особи у країні місцезнаходження, зокрема в торговельному, банківському, судовому або державному реєстрі, у тому числі реквізити реєстру, реєстраційний номер;

б) вид і назву об'єкта (об'єктів) авторського права і (або) суміжних прав, про порушення права на який (які) йдеться у заяві;

в) вмотивоване твердження про наявність у заявника майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт авторського права і (або) суміжних прав, зазначених у відповідній заяві, чи права їх використання, з посиланням на підстави виникнення таких прав та строк їх дії;

г) гіперпосилання на електронну (цифрову) інформацію, розміщену або в інший спосіб використану на веб-сайті;

г) вимогу про унеможливлення доступу до електронної (цифрової) інформації на веб-сайті;

д) відомості про постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, а саме: найменування; адреса електронної пошти або поштова адреса, на яку в передбачених цим Законом випадках власник веб-сайту або інші особи мають надсилати інформацію;

е) твердження заявника, що наведена в заяві інформація є достовірною, а наявність у заявника прав, про порушення яких заявлено, перевірена адвокатом, за представництвом (посередництвом) якого подається заява.

Заявник звертається із заявою про припинення порушення виключно за представництвом (посередництвом) адвоката. Адвокат надсилає відповідну заяву, за умови ідентифікації заявника, встановлення його контактних даних та підтвердження наданими заявником документами факту наявності у заявника прав, про припинення порушення яких висувається вимога.

До заяви додається копія одного з документів, що відповідно до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги заявнику.

Заявник (посадова особа заявника) несе відповідальність за надання завідомо недостовірної інформації щодо наявності у нього майнових прав інтелектуальної власності, про порушення яких йдеться у заяві, чи права їх використання.

Заявник надсилає заяву про припинення порушень власнику веб-сайту з одночасним направленням її копії постачальнику послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту.

3. За відсутності обставин, передбачених частиною четвертою цієї статті, власник веб-сайту невідкладно, не пізніше 48 годин з моменту отримання заяви про припинення порушення, зобов'язаний унеможливити доступ до електронної (цифрової) інформації, щодо якої подано заяву, та надати заявнику і постачальнику послуг хостингу інформацію про вжиті заходи відповідно до вимог цієї статті.

4. Особа, яка отримала заяву про припинення порушення, може відмовити в її задоволенні у разі, якщо:

а) особа, до якої заявник звернувся із заявою про припинення порушення, має право на використання зазначеної в заяві електронної (цифрової) інформації, щодо використання якої направлена заява, за умови надання нею повідомлення про відмову згідно з вимогами, встановленими частиною п'ятою цієї статті;

б) особа, якій надіслано заяву про припинення порушення, не є власником веб-сайту, зазначеного у такій заяві;

в) заява про припинення порушення оформлена з порушенням вимог, визначених цією статтею, за умови що особа, яка її отримала, інформує заявника про це згідно із встановленими частиною п'ятою цієї статті вимогами.

5. Про відмову у задоволенні заяви про припинення порушення з підстав, передбачених пунктами "а" і "в" частини четвертої цієї статті, власник веб-сайту впродовж 48 годин з моменту її отримання направляє повідомлення про відмову заявнику, а також постачальнику послуг хостингу згідно з відомостями, зазначеними у відповідній заяві згідно з пунктом "д" частини другої цієї статті.

Повідомлення про відмову повинно містити таку інформацію:

а) відомості про власника веб-сайту в обсязі, достатньому для пред'явлення позовної заяви: ім'я (найменування) власника веб-сайту; місце проживання (перебування) або місцезнаходження, адреса електронної пошти або поштова адреса; якщо власник сайту є юридичною особою - ідентифікаційні дані про реєстрацію юридичної особи у країні місцезнаходження, зокрема в торговельному, банківському, судовому або державному реєстрі, у тому числі реквізити реєстру, реєстраційний номер;

б) зазначення електронної (цифрової) інформації, щодо унеможливлення доступу до якої відмовлено;

в) зазначення відповідного положення частини четвертої цієї статті, на підставі якого власник веб-сайту відмовив у задоволенні заяви про припинення порушення.

6. У разі якщо власник веб-сайту, який отримав заяву про припинення порушення, не є власником веб-сторінки, на якій розміщена електронна (цифрова) інформація, щодо унеможливлення доступу до якої заявлено, права і обов'язки між власником веб-сайту та заявником встановлюються з урахуванням особливостей, передбачених цією частиною.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання заяви про припинення порушення зобов'язаний направити її копію засобами електронної пошти (або іншою прийнятою на відповідному веб-сайті системою відправлення повідомлень) власнику веб-сторінки. Заява направляється за контактними даними, які власник веб-сторінки повідомив власнику веб-сайту.

Власник веб-сайту одночасно з направленням заяви про припинення порушення власнику веб-сторінки надсилає заявнику повідомлення, в якому інформує, що він не є власником веб-сторінки, зазначає час відправлення копії заяви власнику веб-сторінки та надає гіперпосилання на умови публічного правочину, який визначає правила користування веб-сайтом третіми особами.

Власник веб-сторінки розглядає отриману від власника веб-сайту заяву про припинення порушення та зобов'язаний надати відповідь власнику веб-сайту в порядку та строки, встановлені частинами третьою - п'ятою цієї статті, із зазначенням гіперпосилання на веб-сторінку, на якій розміщена відповідна електронна (цифрова) інформація. При цьому власник веб-сторінки здійснює права і виконує обов'язки, встановлені частинами третьою - п'ятою цієї статті для власника веб-сайту.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання від власника веб-сторінки відповіді на заяву про припинення порушення надсилає її заявнику та постачальнику послуг хостингу за реквізитами, зазначеними у відповідній заяві. У разі якщо впродовж 48 годин з моменту направлення власнику веб-сторінки заяви про припинення порушення власник веб-сторінки не надав власнику веб-сайту відповіді з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою та п'ятою цієї статті, власник веб-сайту самостійно унеможливорює доступ до зазначеної у заяві про припинення порушення електронної (цифрової) інформації. Про вжиті заходи власник веб-сайту повідомляє заявника та постачальника послуг хостингу впродовж 72 годин з моменту отримання

власником веб-сайту заяви про припинення порушення та надає відомості про себе в обсязі, визначеному пунктом "а" частини п'ятої цієї статті.

У разі якщо впродовж 48 годин з моменту направлення власнику веб-сторінки заяви про припинення порушення власник веб-сторінки надав повідомлення про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті, копія такого повідомлення надсилається власником веб-сайту заявнику не пізніше як упродовж 72 годин з моменту отримання власником веб-сайту заяви про припинення порушення.

7. Заявник має право звернутися безпосередньо до постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, із заявою про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, в таких випадках:

а) власник веб-сайту у встановлені цією статтею строки не вчинив або вчинив не в повному обсязі дії, передбачені частиною третьою або п'ятою цієї статті, або якщо власник веб-сайту, який не є власником веб-сторінки, не вчинив дій або вчинив не в повному обсязі дії, передбачені частиною шостою цієї статті;

б) на веб-сайті та в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) відсутні відомості про власника веб-сайту в обсязі, що дає змогу звернутися до нього із заявою про припинення порушення, передбаченою частиною другою цієї статті. Такими відомостями є інформація про адресу електронної пошти для зв'язку із власником веб-сайту та інші відомості, розміщення яких передбачено частиною одинадцятою цієї статті.

Заява про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, повинна містити обґрунтування наявності підстав для звернення до постачальника послуг хостингу, передбачених пунктом "а" або "б" частини сьомої цієї статті.

Заявник звертається до постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, з відповідною заявою за представництвом (посередництвом) адвоката. Адвокат надсилає заяву, за умови ідентифікації заявника, встановлення його контактних даних, підтвердження наданими заявником документами факту наявності у заявника прав, про припинення порушення яких йдеться у відповідній заяві.

Заява про припинення порушень, допущених власником веб-сайту, має містити відомості, передбачені пунктами "а", "г", "г", "е" частини другої цієї статті. До заяви додається копія одного з документів, що відповідно до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги заявнику. У випадках, передбачених пунктом "а" частини сьомої цієї статті, у заяві зазначаються час направлення власнику веб-сайту та постачальнику послуг хостингу заяви про припинення порушення, час, коли власник веб-сайту мав вчинити передбачені цією статтею дії, а також пояснення, яким чином заявник визначав контактні дані власника веб-сайту.

За відсутності підстав для залишення заяви про припинення порушення з боку власника веб-сайту без розгляду, встановлених частиною восьмою цієї статті, постачальник послуг хостингу зобов'язаний невідкладно, не пізніше 24

годин з моменту отримання такої заяви, надіслати власнику веб-сайту її копію. Надсилаючи власнику веб-сайту копію заяви постачальник послуг хостингу повинен пояснити власнику веб-сайту його права і обов'язки, пов'язані з цією заявою, а також правові наслідки невчинення ним дій, передбачених цією статтею.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання від постачальника послуг хостингу копії заяви про припинення порушення з боку власника веб-сайту вчиняє дії, передбачені частиною третьою або п'ятою цієї статті, і повідомляє про це постачальника послуг хостингу шляхом направлення повідомлення про вжиті заходи згідно з вимогами частини дванадцятої цієї статті або повідомлення про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті.

У разі якщо впродовж 24 годин з моменту направлення власнику веб-сайту копії заяви про припинення порушення власник веб-сайту не вчинив дій, передбачених абзацом восьмим цієї частини, постачальник послуг хостингу самостійно унеможливорює доступ до електронної (цифрової) інформації, зазначеної у заяві про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту. Про вжиті заходи постачальник послуг хостингу повідомляє заявника та власника веб-сайту впродовж 48 годин з моменту отримання постачальником послуг хостингу заяви про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту.

8. Постачальник послуг хостингу вправі залишити без розгляду заяву про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, у разі, якщо:

- а) заява не відповідає вимогам, встановленим частиною сьомою цієї статті;
- б) постачальник послуг хостингу не надає послуги, ресурси для розміщення веб-сайту, щодо якого подана заява;
- в) заявник звернувся до постачальника послуг хостингу за відсутності підстав, передбачених частиною сьомою цієї статті.

Постачальник послуг хостингу повідомляє заявника про залишення без розгляду заяви про припинення порушення із зазначенням відповідних правових підстав, передбачених цією частиною, впродовж 24 годин з моменту її отримання.

9. Власник веб-сайту має право звернутися до постачальника послуг хостингу, від якого він отримав інформацію про вжиті заходи відповідно до частини сьомої цієї статті, з повідомленням про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті, вимагаючи відновлення доступу до електронної (цифрової) інформації. Якщо таке звернення відповідає вимогам, встановленим частиною п'ятою цієї статті для повідомлення про відмову, постачальник послуг хостингу повинен невідкладно, не пізніше як через 48 годин після його отримання, надіслати заявнику його копію. У разі якщо повідомлення не відповідає вимогам, передбаченим частиною п'ятою цієї статті для повідомлення про відмову, постачальник послуг хостингу інформує про це власника веб-сайту.

10. Постачальник послуг хостингу відновлює доступ до електронної (цифрової) інформації на десятий робочий день з дня надсилання заявнику копії

повідомлення, передбаченого частиною дев'ятою цієї статті, якщо протягом цього часу заявник не надав йому підтвердження відкриття судового провадження про захист його прав на об'єкт (об'єкти) авторського права і (або) суміжних прав (електронної (цифрової) інформації), щодо якого (яких) подавалася заява про припинення порушення.

11. Власники веб-сайтів та постачальники послуг хостингу, крім фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, зобов'язані розмішувати у вільному доступі на власних веб-сайтах та (або) в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) таку достовірну інформацію про себе:

а) повне ім'я або найменування власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу;

б) повну адресу місця проживання або місцезнаходження власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу;

в) контактну інформацію власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу, у тому числі адресу електронної пошти, номер телефону, за якими з ними можливо оперативно зв'язатися.

Фізичні особи, які не є суб'єктами господарювання, розміщують у вільному доступі на веб-сайтах, власниками яких вони є, або в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) контактну інформацію власника веб-сайту, передбачену пунктом "в" цієї частини.

12. Повідомлення про вжиті заходи, яке направляється заявнику відповідно до цієї статті, крім іншого, повинно містити достовірну та повну інформацію про зазначеного в заяві власника веб-сайту. У разі направлення повідомлення про вжиті заходи постачальником послуг хостингу в повідомленні також повинна міститися інформація про цього постачальника та повна інформація, надана йому власником веб-сайту, без будь-яких змін або спотворень. Інформація про власника веб-сайту складається з відомостей про його повне ім'я (найменування), адресу проживання (місцезнаходження), адресу для листування, номер телефону, адресу електронної пошти і, за наявності, іншу контактну інформацію для зв'язку. У разі отримання від власника веб-сайту (або власника веб-сторінки при здійсненні процедур, передбачених частиною шостою або сьомою цієї статті) повідомлення про відмову його копія має бути додана до повідомлення про вжиті заходи.

13. На підставі цього Закону допускається унеможливлення доступу виключно до електронної (цифрової) інформації, зазначеної в заяві про припинення порушення. У разі якщо доступ до електронної (цифрової) інформації не може бути унеможливлений з технічних причин, власник веб-сайту або постачальник послуг хостингу може унеможливити доступ до веб-сторінки, яка містить відповідну електронну (цифрову) інформацію.

14. Заява про припинення порушення та заява про припинення порушення власником веб-сайту викладаються письмово у паперовій та (або) електронній формі.

Заява в електронній формі оформляється згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу з обов'язковим використанням технічних засобів засвідчення електронного цифрового підпису

адвоката, який надає правову допомогу заявнику. Одночасно з направленням такої заяви в електронній формі заявник направляє за тією самою адресою її копію в звичайній електронній формі без використання електронного цифрового підпису. У разі якщо заява в електронній формі з використаними в ній технічними засобами засвідчення електронного цифрового підпису адвоката за змістом відрізняється від заяви в звичайній електронній формі, надісланий одному й тому самому адресату, така заява вважається неподаною.

Заява в паперовій формі оформляється з обов'язковим власноручним підписом адвоката та надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Датою та часом отримання заяви, передбаченої цією статтею, вважаються:

а) у разі направлення електронною поштою - дата і час відправки засобами електронного зв'язку;

б) у разі направлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення - дата і час, зазначені в повідомленні про вручення.

У разі якщо адресат відмовляється від отримання заяви або відсутній за вказаною адресою, днем та датою отримання заяви є день та дата проставлення оператором поштового зв'язку у повідомленні про вручення інформації про відмову адресата отримати заяву або інформації про відсутність адресата за вказаною адресою.

Відповідь (повідомлення) на заяву, пересилання копії заяви, передбачені цією статтею, викладаються письмово у паперовій та (або) електронній формі.

Датою і часом отримання відповіді (повідомлення) на заяву, передбачену цією статтею, та/або направленої заяви вважаються:

а) у разі направлення електронною поштою - дата і час відправки засобами електронного зв'язку;

б) у разі направлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення - дата і час, зазначені в повідомленні про вручення.

У разі якщо адресат відмовляється від отримання відповіді (повідомлення) на заяву або відсутній за вказаною адресою, днем та датою отримання відповіді (повідомлення) на заяву є день та дата проставлення оператором поштового зв'язку у повідомленні про вручення інформації про відмову адресата отримати відповідь (повідомлення) на заяву або інформації про відсутність адресата за вказаною адресою.

15. Власник веб-сайту, веб-сторінки не несе відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав, вчинені з використанням мережі Інтернет, якщо він вчасно вчинив дії, передбачені частиною третьою цієї статті.

Положення абзацу першого цієї частини не застосовуються, якщо:

а) власник веб-сайту впродовж трьох місяців, незважаючи на отримані та задоволені ним заяви про припинення порушень, допустив не менше двох випадків використання на одній чи декількох веб-сторінках, власником яких він є, одного й того самого об'єкта авторського права і (або) суміжних прав на одному й тому самому веб-сайті;

б) власник веб-сторінки, який не є власником веб-сайту, впродовж трьох місяців, незважаючи на отримані та задоволені ним заяви про припинення

порушень, допустив не менше двох випадків використання одного й того самого об'єкта авторського права і (або) суміжних прав на одному й тому самому веб-сайті.

Стаття 54. Зобов'язання постачальників послуг хостингу щодо забезпечення захисту авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет

1. Постачальники послуг хостингу зобов'язані передбачати у договорах про надання таких послуг умови і правила, що забороняють замовникам послуг вчиняти дії з розміщення електронної (цифрової) інформації з порушенням авторського права і (або) суміжних прав третіх осіб, а також зобов'язують замовників послуг вказувати достовірну і коректну інформацію про себе, у тому числі свої контактні дані, а у разі їх зміни - невідкладно інформувати про це в порядку, визначеному законодавством.

2. Постачальник послуг хостингу не несе перед замовником таких послуг відповідальності за наслідки вжиття заходів, передбачених статтею 53 цього Закону, за умови виконання вимог частини першої цієї статті.

Постачальник послуг хостингу не несе відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав, за умови виконання вимог статті 53 цього Закону.

Стаття 55. Способи забезпечення позову у справах про порушення авторського права і суміжних прав

1. До завершення розгляду справи по суті суддя одноособово має право винести рішення про заборону відповідачеві, щодо якого є достатні підстави вважати, що він є порушником авторського права і (або) суміжних прав, вчиняти до винесення рішення чи ухвали суду певні дії, а саме: відтворення, продаж, прокат, позичку, імпорту та інше передбачене цим Законом використання примірників, публічне сповіщення, публічну демонстрацію, публічний показ відповідних об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, а також транспортування, зберігання або володіння з метою введення в цивільний обіг примірників творів, у тому числі комп'ютерних програм і баз даних, а також записаних виконань, фонограм, відеограм, програм організацій мовлення, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, а також засобів обходу технологічних засобів захисту.

2. За наявності достатніх даних про вчинення такого порушення авторського права і (або) суміжних прав, за яке відповідно до закону передбачена кримінальна відповідальність, орган досудового розслідування або суд зобов'язані вжити заходів для забезпечення розшуку і накладення арешту на:

а) примірники творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), записаних виконань, фонограм, відеограм, програм організацій мовлення, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, а також засоби обходження технологічних засобів захисту;

б) матеріали й обладнання, призначені для їх виготовлення і відтворення;

в) документи, рахунки та інші предмети, що можуть бути доказом вчинення протиправних дій.

3. У разі, якщо відповідач по справі порушення авторського права і (або) суміжних прав відмовляє у доступі до необхідної інформації чи не забезпечує її надання у прийнятний строк, робить перешкоди у здійсненні судових процедур, або з метою збереження відповідних доказів щодо інкримінованого порушення, особливо у випадку, коли будь-яке відстрочення може завдати непоправної шкоди особі, яка має авторське право і (або) суміжні права, або коли є очевидний ризик того, що доказ буде знищено, суд або суддя одноособово мають право за заявою заявника застосувати тимчасові заходи до пред'явлення позову або до початку розгляду справи за участю іншої сторони (відповідача) шляхом:

а) винесення ухвали про огляд приміщень, в яких, як припускається, відбуваються дії, пов'язані з порушенням авторського права і (або) суміжних прав;

б) накладення арешту і вилучення всіх примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), записаних виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, засобів обходження технологічних засобів захисту, а також матеріалів і обладнання, що використовуються для їх виготовлення і відтворення;

в) накладення арешту і вилучення рахунків та інших документів, які можуть бути доказом вчинення дій, що порушують або створюють загрозу порушення (чи підтверджують наміри вчинення порушення) авторського права і (або) суміжних прав.

Заява про застосування тимчасових заходів розглядається тільки за участю заявника у дводенний строк з дня її подання.

Ухвала суду про застосування тимчасового заходу підлягає негайному виконанню органом державної виконавчої служби за участю заявника.

До прийняття ухвали про застосування тимчасових заходів, зазначених в абзаці першому цієї частини, суд має право вимагати від заявника обґрунтування того, що він є належним суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав і що ці права порушені або невідворотно будуть порушені, а також видати заявнику судову ухвалу щодо внесення застави або еквівалентної гарантії, достатньої для того, щоб запобігти зловживанню тимчасовим заходом. Застава полягає у внесенні на депозит суду заявником чи іншими особами грошей чи передачі інших матеріальних цінностей. Розмір застави (гарантії) визначається судом з урахуванням обставин справи, але не повинен бути меншим від 10 мінімальних заробітних плат і не більшим від розміру заявленої шкоди.

У разі застосування визначених в абзаці першому цієї частини тимчасових заходів відповідач має право вимагати їх зміни чи скасування, а заявник зобов'язаний подати позов до суду про захист порушених авторських чи суміжних прав не пізніше 15 календарних днів від дня застосування тимчасового заходу.

Застава повертається повністю заявникові при відмові суду у прийнятті позову до розгляду чи задоволенні позову повністю або частково. У

протилежному разі застава звертається на виконання рішення про компенсацію шкоди відповідачеві, завданої застосуванням тимчасових заходів.

При скасуванні визначених в абзаці першому цієї частини тимчасових заходів або якщо при розгляді справи з'ясується відсутність факту порушення чи загрози порушення авторського права і (або) суміжних прав, суд має право на клопотання відповідача прийняти судові рішення щодо надання відповідачу належної компенсації позивачем за будь-яку шкоду, завдану цими заходами.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність Закон України «Про авторське право і суміжні права» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 43, ст. 214 із наступними змінами).

3. Встановити, що з дня набрання чинності цим Законом, права держателя і адміністратора Реєстру організацій колективного управління, передбачене Законом України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права та/або суміжних прав», а також майнові права інтелектуальної власності на даний Реєстр передаються до НОІВ.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Цивільному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 40—44, ст. 356 із наступними змінами):

статтю 420 викласти в такій редакції:

«Стаття 420. Об'єкти права інтелектуальної власності

1. До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать:

- твори науки, літератури, мистецтва;
- комп'ютерні програми;
- бази даних;
- виконання;
- фонограми, відеограми, програми організацій мовлення;
- наукові відкриття;
- винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
- раціоналізаторські пропозиції;
- сорти рослин, породи тварин;
- комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
- комерційні таємниці»;

частину другу статті 429 викласти в такій редакції:

«2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать юридичній або фізичній особі, де або у якій працює працівник, який створив цей об'єкт, якщо інше не встановлено договором»;

частину другу статті 430 викласти в такій редакції:

«2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать замовникові цього об'єкта, якщо інше не встановлено договором»;

частину першу статті 433 викласти в такій редакції:

«1. Об'єктами авторського права є твори науки, літератури, мистецтва, а саме:

- 1) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, або іншого характеру;
- 2) наукові твори та твори технічного характеру;
- 3) виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- 4) комп'ютерні програми;
- 5) бази даних;
- 6) музичні твори з текстом і без тексту;
- 7) драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
- 8) аудіовізуальні твори;
- 9) твори образотворчого мистецтва;
- 10) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- 11) фотографічні твори;
- 12) твори ужиткового мистецтва;
- 13) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- 14) сценічні обробки літературних творів і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
- 15) похідні твори;
- 16) збірники творів, якщо за добром або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної творчої праці;
- 17) переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів;
- 18) інші твори»;

у назві Глави 37 слово «передачу» виключити;

статтю 453 викласти в такій редакції:

«Стаття 453. Використання виконання

1. Використанням виконання є:

- 1) публічне сповіщення незафіксованих виконань (прямий ефір);
- 2) фіксування виконання у фонограмах чи відеограмах;
- 3) пряме чи опосередковане відтворення виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі;
- 4) розповсюдження виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі, шляхом продажу та іншого відчуження примірника фонограми, відеограми;
- 5) прокат, позичку примірників фонограм, відеограм, у яких зафіксовано виконання;

6) публічне сповіщення фонограм, відеограм, у яких зафіксовано виконання.

2. Зазначений в частині першій цієї статті перелік є вичерпним»; статтю 454 викласти в такій редакції:

«Стаття 454. Використання фонограми, відеограми

1. Використанням фонограми, відеограми є:

1) відтворення примірників фонограм, відеограм у будь-якій формі і будь-яким способом;

2) продаж та інше відчуження примірника фонограми, відеограми;

3) прокат, позичка примірника фонограми, відеограми;

4) публічне сповіщення фонограм, відеограм;

5) будь-яка видозміна фонограм, відеограм;

6) експорт, імпорт примірників фонограм, відеограм.

2. Зазначений в частині першій цієї статті перелік є вичерпним»; статтю 455 викласти в такій редакції:

«Стаття 455. Використання програми організації мовлення

1. Використанням програми організації мовлення є:

1) публічне сповіщення програм організації мовлення шляхом трансляції і ретрансляції;

2) фіксування програм організації мовлення або частини програм, відтворення їх примірників;

3) публічне сповіщення програм організації мовлення або частини програм способом електронного (цифрового) доступу;

4) публічне виконання і публічний показ програм організації мовлення або частини програм у місцях торгівлі, виконання робіт, надання послуг, як з платним входом, так і без такого.

2. Зазначений в частині першій цієї статті перелік є вичерпним».

2) статтю 27 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144 із наступними змінами) після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«4. Не вважається монопольним становище суб'єкта господарювання, зумовлене правомірним набуттям чи користуванням виключним майновим правом на об'єкти інтелектуальної власності»;

у зв'язку з цим частини четверту-п'яту вважати відповідно частинами п'ятою-шостою.

3) у Законі України «Про захист економічної конкуренції» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 12, ст. 64 із наступними змінами):

статтю 5 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. Участь суб'єктів господарювання у заснуванні організації колективного управління чи їх вступ до такої організації в порядку і на умовах, передбачених Законом України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав», не вважається узгодженими діями»;

статтю 12 після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«6. Не вважається монопольним становище суб'єкта господарювання, зумовлене правомірним набуттям і користуванням виключним майновим правом на об'єкти інтелектуальної власності»;

частину третю статті 22 після пункту четвертого доповнити новим пунктом такого змісту:

«5) участь суб'єктів господарювання у заснуванні організації колективного управління чи їх вступ до такої організації в порядку і на умовах, передбачених Законом України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав».

4) у Законі України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав» (Відомості Верховної Ради України), 2018, № 32, ст.242):

абзац шостий частини восьмої статті 5 викласти у такій редакції:

«На діяльність організацій колективного управління не поширюються обмеження, встановлені законами України про захист економічної конкуренції. При цьому зміст договорів, що укладаються організацією колективного управління з іншими організаціями колективного управління, у тому числі аналогічними іноземними організаціями, не повинен суперечити вимогам, встановленим законами України про захист економічної конкуренції».

5. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести власні нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;
забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

6. До приведення нормативно-правових актів, прийнятих до набрання чинності цим Законом, у відповідність з цим Законом, вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

**Голова
Верховної Ради України**

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Кондратюк Олена Костянтинівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D1012900B8698800
Дійсний до: 18.09.2022 12:11:06

Апарат Верховної Ради України
№ 166д9/1-2021/188740 від 09.06.2021

538789